

Schoolportret

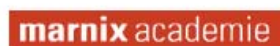
Een duurzame basisschool

cbs De Hoeksteen
Maresiusstraat 24
9746 BJ Groningen
Tel: 050 - 553 08 78
Directeur: G. Alsema
Locatieleider: A. Rensen - van Dam
info@dehoeksteen.nl
www.dehoeksteen.nl

Dit schoolportret is gemaakt door Veldwerk Nederland in het kader van het project 'I teach the future' van Duurzame PABO. Dit project werd mogelijk gemaakt door het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM).

Meer informatie:
www.duurzamepabo.nl

cbs De Hoeksteen
Maresiusstraat 24
9746 BJ Groningen
Tel: 050 - 553 08 78
Directeur: G. Alsema
Locatieleider: A. Rensen - van Dam
info@dehoeksteen.nl
www.dehoeksteen.nl

*Het pand aan de Maresiusstraat te Groningen
Afbeelding afkomstig van www.architectuur.nl*

Algemeen

Deze christelijke basisschool bestaat uit twee locaties, namelijk een locatie aan de Siersteenlaan en eentje aan de Maresiusstraat (beiden in Groningen). In totaal zitten er 600 leerlingen op De Hoeksteen, die min of meer evenredig verdeeld zijn over beide locaties.

In het duurzaam gebouwde pand aan de Maresiusstraat is naast de Christelijke basisschool De Hoeksteen ook een openbare basisschool (De Vlint) gevestigd. Daarnaast zijn ook speellokalen voor beiden scholen en een buitenschoolse opvang in het pand ondergebracht. Beide scholen maken gebruik van de sportzaal die ook onderdeel van het gebouw is.

Momenteel wordt er nog druk gebouwd op de begane grond aan uitbreiding met drie lokalen en ruimtes voor peuterspeelzaal en kinderopvang voor beide scholen. De drie nieuwe lokalen zullen voor zowel onderwijs als kinderopvang gebruikt gaan worden.

Op De Hoeksteen wordt er vanuit een Bijbels perspectief gewerkt. De school staat open voor verschillende levensbeschouwingen en culturen (80% van de leerlingen komt uit een niet-kerkelijk milieu).

De Hoeksteen doet mee aan het Vensterschoolproject, een bundeling van minstens één basisschool en verschillende andere instellingen in een wijk. Peuterspeelzalen, kinderopvangen, buurtverenigingen, bibliotheken en sportverenigingen kunnen hier bijvoorbeeld in participeren. De ouders worden zo veel mogelijk bij de Vensterschool betrokken. Een ander uitgangspunt in een Vensterschool is het streven naar betere mogelijkheden om zorg en arbeid te combineren.

Persoonlijke ontwikkeling, ondersteuning, uitdaging, verantwoordelijkheid en zelfstandigheid zijn kernwaarden binnen De Hoeksteen. Het team ziet zichzelf als een lerende organisatie ("investors in people") en bestaat uit 45 personen.

Duurzame ontwikkeling

De Hoeksteen

- **Duurzaam gebouw**

In december 2005 is gestart met de bouw van het pand aan de Maresiusstraat. De gemeente Groningen is de belangrijkste factor geweest bij het tot stand komen van een optimaal duurzaam gebouw.

De stad Groningen is veel bezig met duurzaamheid: het streven is een schone, leefbare stad en energieneutraal in 2025. Meer hierover kunt u lezen op www.duurzaamstestad.groningen.nl.

In mei 2007 zijn de twee basisscholen naar dit gebouw over gegaan. Het uit duurzaam materiaal samengesteld gebouw staat op poten. Naast het gebouw ligt een heuvel

(een moderne terp), van waaruit er twee betonnen loopbruggen richting de scholen lopen. De buitengevel van het gebouw is geheel bekleed met koperen plaatjes.

Duurzame elementen van het gebouw zijn onder andere:

1. In de ondergrond zijn 36 putten geslagen waar grondwater met behulp van warmtepompen uit naar boven wordt gehaald. Dit water wordt gebruikt voor verwarming en koeling van vloer en plafond (betonkernactivering). Er zijn dus geen radiatoren in de school, wat zorgt voor minder stofoverlast. Het gebouw is energiezuinig (ondergrondse warmte/koude opslag).
2. Er vindt warmteterugwinning plaats uit ventilatielucht via een warmtewiel.
3. In plaats van stoffige gordijnen of luxaflex zijn er als zonwering elektrische jaloezieën in de glazen ruiten verwerkt. In de zomer houden deze ramen zonlicht buiten en in de winter houden ze warmte binnen.
4. In de lokalen zijn bewegingssensoren aangebracht. Dit zorgt ervoor dat het licht automatisch aan en uit gaat. De hoeveelheid licht is daglichtafhankelijk.
5. Bij de bouw van het gebouw is rekening gehouden met het binnenmilieu. Er zijn daartoe eisen gesteld aan het maximaal aanvaardbare CO₂gehalte in de school. De lucht wordt door een interne installatie optimaal ververst.

Fonteinje op de gang

Buitengevel De Hoeksteen
Afbeelding afkomstig van www.architectuur.nl

- Gezond binnen

In 2008 heeft het gebouw een nominatie ontvangen voor 'Best practice award gezond binnen' (initiatief Platform Binnenmilieu). Meer informatie over deze award en het Platform Binnenmilieu is te vinden op www.gezondbinnen.nl.

- Interieur

Bij de keuze van het interieur door de directie is er niet speciaal aandacht besteed aan de duurzaamheid ervan. Opvallend in de school zijn bijvoorbeeld de fonteintjes op de gangen, die bestaan uit betonnen rioolbuizen met een RVSspoelbakje.

Aan de binnenkant van de school is nog veel beton zichtbaar: veel delen van de muren, de plafonds en de trappen zijn van grijs beton. Dit komt de energiebesparende maatregelen in de constructie van het pand ten goede.

- **Praktijk**

Het schoolgebouw op zichzelf zorgt er mede voor dat er niet veel aandacht besteed wordt aan de gedragscomponent van duurzaamheid: veel gaat automatisch. Het licht gaat automatisch aan en uit, de verwarming kan niet zomaar hoger worden gedraaid. In de dagelijkse praktijk wordt op De Hoeksteen wel aandacht besteed aan het scheiden van afval. Ook wordt er wel eens een project gedaan in het kader van duurzaamheid, bijvoorbeeld onlangs over afval.

Directeur dhr Alssema: "Er liggen momenteel geen prioriteiten bij duurzaamheid, maar meer op het vlak van het pedagogisch didactische klimaat."

- **Visie**

Directeur dhr Alssema: "De visie op duurzame ontwikkeling binnen de school moet nog verder worden ontwikkeld. Hiervoor is wel belangstelling. Als er een goed vastgelegd programma zou zijn, ingebed in het schoolsysteem (in cycli), zou er op school meer aandacht worden besteed aan duurzaamheid. Maar dat programma is er op dit moment nog niet.

Voor de agendering van nieuwe (beleidsmatige) onderwerpen binnen het onderwijs wordt gebruik gemaakt van zogenaamde kwaliteitskaarten. Duurzame ontwikkeling komt niet op de checklist van de kwaliteitskaart voor. Dit zou ook één van redenen kunnen zijn dat het onderwerp op dit moment niet zoveel aandacht krijgt. De realiteit (de inspectie) dwingt de school om vooral rekenen en taal te administreren, daarop wordt de school afgerekend.

In samenhang met andere vakken (vb rekenen en aardrijkskunde) wordt er wel aandacht besteed aan duurzaamheid, maar dan wordt het dus geïntegreerd in een vak. Er zijn ook grote verschillen tussen docenten in hoe ze vorm geven aan duurzame ontwikkeling. "

- **Leerkracht Anneleen (groep 8) over de school en duurzame ontwikkeling**

Betonnen trap in het schoolgebouw

"Toen we voor het eerst hier in de school kwamen kijken dachten we dat het nog niet helemaal af was, omdat je overal beton kon zien. Het bleek toen dat die betonnen muren belangrijk waren voor de warmte- en koudetoevoer en -afvoer. Je mag niks ophangen aan de muren, want de muren moeten ademen.

De kinderen verbaasden zich eerst over de trap, ze dachten dat die nog niet klaar was.

De klaslokalen zien er ook wat anders uit: we hebben bijvoorbeeld betonnen plafonds waar witte platen aan hangen (voor de akoestiek).

Klaslokaal van De Hoeksteen

Ik vind het heel erg belangrijk de kinderen bewust te maken van de relatie die wij hebben met de natuur en de omgeving om ons heen. Ze moeten zich bewust worden van het feit dat je niet zomaar, omdat je er zin in hebt, dingen kan verbruiken en weg kan gooien. Dat heeft consequenties en grenzen. Want daar staan kinderen nauwelijks bij stil. Ik vind het heel belangrijk

om ze dat bij te brengen. We zijn als mensen verantwoordelijk voor de dingen om ons heen. Dat moeten we met z'n allen doen!

Tijdens de dagopening komen we vaak op verantwoordelijkheid terecht, dan hebben we het ook over het milieu. Een goede methode waarin duurzaamheid verwerkt zit zou een leidraad vormen, zou lijn en structuur er in brengen (in samenhang met andere vakken). Nu is het afhankelijk van de docent hoeveel aandacht er aan het onderwerp gegeven wordt.

In de nieuwere methodes worden er wel steeds meer opdrachtjes verwerkt over bijvoorbeeld afval of CO₂uitstoot. Maar alleen schrikbarende feitjes horen of lezen is voor de leerlingen niet genoeg, je moet er ook echt iets mee doen (tastbaar). Er zijn nu contacten met een NME-organisatie, we kunnen hen bellen als we ideeën of materialen nodig hebben.”

- Leerlingen Jolle, Lea, Esmée en Floris (groep 8) over duurzaamheid

“Onze school is eigenlijk een grote verwarming. Er zijn palen de grond in geslagen, zo diep dat het bij de aardkern in de buurt ligt. De warmte van de aardkern komt in de school via de muren.” De leerlingen moesten eerst wel wat wennen aan het nieuwe gebouw: “We vonden de muren eerst heel lelijk en wilden we alles behangen, maar dat mocht niet want daar zit het warmtegedeelte.”

Op school gebeurt er wel eens iets grappigs met het licht: “Als we heel stil tv zitten te kijken in de klas dan gaat het licht uit en dan moeten we met onze armen zwaaien om hem weer aan te krijgen!”

Door de leerlingen wordt aan het milieu gedacht: “We proberen zo veel mogelijk met de fiets op school te komen. Dat hebben we met de klas bedacht.”

Tijdens een project over afval zijn de kinderen creatief bezig geweest: “We gingen allemaal afval verzamelen. Van afval maakten we een vliegtuig, een auto en de mens. Die zijn namelijk allemaal slecht voor het milieu.”

*Biologieles 2008
Afbeelding afkomstig van site De Hoeksteen*

Thuis gebruiken de kinderen spaarlampen. Batterijen worden gescheiden ingezameld in een zakje, want daar kunnen ze een reis mee winnen. In het opwarmen van de aarde schuilt volgens de leerlingen een groot gevaar: “Anders krijgen wij in Nederland grote overstromingen en kunnen wij het misschien niet overleven. Wij wonen in het deel waar de overstroming waarschijnlijk niet zo erg is, maar mijn tante woont in Zeeland...”